

UZASADNIENIE

R. K. (1) został oskarżony o to, że:

I. w okresie od 13 grudnia 2011 roku do dnia 20 czerwca 2012 roku w m. Ł., woj. (...), działając w krótkich odstępach czasu w wykonaniu z góry powziętego zamiaru i w celu udaremnienia wykonania orzeczenia Sądu Rejonowego w Łowiczu z dnia 31 maja 2011 roku sygn. akt I Nc 179/11 udaremniał zaspokojenie swojego wierzyciela A. L. prowadzącej Kancelarię (...) w Ł. poprzez ukrywanie składników swojego majątku zajętego przez Komornika przy Sądzie Rejonowym w Łowiczu w sprawie Km 1644/11 w postaci: ciągnika rolniczego U. (...) o nr rej. (...) wraz z ładowaczem Metalach, symb. T 229, ładowacza TUR 6 rok produkcji 2007 wraz z ładowaczem do balotów, ładowacza do balotów kolor czerwony, siewnika ciągnikowego B. kolor czerwony (brak tabliczki), agregatu rolniczego A., urządzenia do balot E. 120, rok prod. 2009

tj. o czyn z art. 300 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k.,

II. w okresie od dnia 2 października 2012 roku do dnia 26 lutego 2013 r. w m. Ł., woj. (...), działając w krótkich odstępach czasu w wykonaniu z góry powziętego zamiaru i w celu udaremnienia wykonania orzeczenia Sądu w sprawach egzekucyjnych o sygn. akt Km 1620/10, Km 1590/11, Km 1644/11, Km 236/11, Km 103/10, Km 1733/10 Komornika przy Sądzie Rejonowym w Łowiczu udaremnił zaspokojenie swoich wierzycieli: (...) S.A. z/s w W., S. P. zam. w S., Kancelaria (...) w Ł., (...) 1 Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Niestandaryzowany Fundusz Sekurytyzacyjny w W., (...) S.A. w P., (...) Federacja (...) w W. poprzez ukrywanie składników swojego majątku, zajętych w w/w sprawach przez Komornika przy Sądzie Rejonowym w Łowiczu w postaci: kosiarki rotacyjnej dwuostrzowej, siewnika rolniczego UNIA – (...), agregatu rolniczego (...), ciągnika (...) V. (...), urządzenia do foliowania, pługa trzyskibowego, agregatu wieloczynnościowego (...), włóki łąkowo-polowej, roztrzásacza do siana, śrutownika JAWOR, silosu (...),

tj. o czyn z art. 300 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k.

Wyrokiem Sądu Rejonowego w Łowiczu z dnia 14 kwietnia 2016 r., wydanym w sprawie sygn. akt II K 529/14 R. K. (1) w miejsce zarzucanych mu czynów został uznany za winnego tego, że w okresie od dnia 13 grudnia 2011 r. do dnia 26 lutego 2013 r. w miejscowości Ł., działając w krótkich odstępach czasu w wykonaniu z góry powziętego zamiaru i w celu udaremnienia wykonania orzeczenia Sądu w sprawie I Nc 179/11 oraz w sprawach egzekucyjnych o sygn. akt Km 1620/10, Km 1590/11, Km 1644/11, Km 236/11, Km 103/10, Km 1733/10 Komornika przy Sądzie Rejonowym w Łowiczu udaremnił zaspokojenie swoich wierzycieli: (...) S.A. z/s w W., S. P. zam. w S., Kancelaria (...) w Ł., (...) 1 Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Niestandaryzowany Fundusz Sekurytyzacyjny w W., (...) S.A. w P., (...) Federacja (...) w W. poprzez ukrywanie składników swojego majątku, zajętych w w/w sprawach przez Komornika przy Sądzie Rejonowym w Łowiczu w postaci: ładowacza TUR 6 rok produkcji 2007 wraz z ładowaczem do balotów, ładowacza do balotów kolor czerwony, siewnika ciągnikowego B. kolor czerwony (brak tabliczki), agregatu rolniczego A., kosiarki rotacyjnej dwuostrzowej, siewnika rolniczego UNIA – (...), agregatu rolniczego (...), ciągnika (...) V. (...), urządzenia do foliowania, pługa trzyskibowego, agregatu wieloczynnościowego (...), włóki łąkowo-polowej, roztrzásacza do siana, śrutownika JAWOR, silosu (...), czym wyczerpał dyspozycję art. 300 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. i za to na podstawie art. 300 § 2 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. – został skazany na karę 8 miesięcy pozbawienia wolności, której wykonanie na podstawie art. 69 § 1 i 2 k.k. i art. 70 § 1 pkt 1 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. warunkowo zawieszono na okres 3 lat próby. Ponadto Sąd obciążył oskarżonego częściowymi kosztami sądowymi w kwocie 1.000 zł.

Apelację od powyższego wyroku wniósł obrońca oskarżonego.

Zarzucił:

1. obrazę prawa materialnego przez błędną wykładnię i niewłaściwe stosowanie art. 300 § 2 k.k.,

2. mającą wpływ na treść wyroku obrazę przepisów postępowania:

- art. 5 § 2 k.p.k. i art. 7 k.p.k. wyrażającą się w przekroczeniu przez Sąd zasady swobodnej oceny dowodów, nierozważenie wszystkich okoliczności sprawy ujawnionych w toku postępowania oraz rozstrzygnięcie nie dających się usunąć wątpliwości w zakresie uznania, że to oskarżony usuwał zajęte przedmioty spod egzekucji, mimo braku dowodów w tej mierze,

- art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k. przez skazanie oskarżonej za czyn dotyczący Kancelarii (...) w Ł. mimo, że postępowanie w tej mierze toczyło się równoległe (sprawa II K 459/14),

- art. 424 § 1 pkt 1 i 2 k.p.k. wskutek braku oceny dowodów w postaci wyjaśnień oskarżonego oraz dokumentów, zwłaszcza pominięcie dowodu wpłaty kosztów sądowych, wobec czego oskarżony spłacił całą należność na rzecz Kancelarii (...) oraz całkowicie błędną ocenę opinii biegłego przez brak wyjaśnienia, jakim sposobem mogło dojść do udaremnienia lub uszczuplenia zaspokojenia wierzycieli, skoro wartość majątku oskarżonego przekraczała wysokość jego zobowiązań.

Podnosząc powyższe zarzuty, skarżący wniósł o uchylenie wyroku i umorzenie postępowania w zakresie czynu opisanego w punkcie I wyroku oraz zmianę zaskarżonego wyroku i uniewinnienie oskarżonego od popełnienia czynu opisanego w punkcie II., ewentualnie uchylenie wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja okazała się częściowo zasadna.

Całkowicie nietrafny był zarzut obrazy art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k. przez skazanie oskarżonej za czyn dotyczący Kancelarii (...) w Ł. mimo, że postępowanie w tej mierze toczyło się równoległe (sprawa II K 459/14). W przedmiotowej sprawie nie miała miejsca sytuacja, o której mowa w w/w przepisie, tzn. że postępowanie karne co do tego samego czynu tej samej osoby zostało prawomocnie zakończone, albo wcześniej wszczęte toczy się.

Przeciwko R. K. (1) toczyły się początkowo dwa odrębne postępowania karne o czyny z art. 300 § 2 k.k. Jedno z nich dotyczyło przestępstwa popełnionego wyłącznie na szkodę A. L. prowadzącej Kancelarię (...) w Ł. (sygn. akt kolejno: II K 828/12, II K 2/14 i II K 459/14) a drugie – przestępstwa na szkodę kilku pokrzywdzonych, w tym również Kancelarii (...) (sygn. akt kolejno II K 631/13 i II K 529/14). Wprawdzie A. L. - Kancelaria (...) w Ł. była pokrzywdzoną w obu w/w sprawach, jednak w pierwszej z nich czyn miał być popełniony w okresie od 13 grudnia 2011 r. do 20 czerwca 2012 r. zaś w drugiej od 2 października 2012 r. do 26 lutego 2013 r., jak również całkowicie różne były składniki ukrywanego majątku wymienione w każdym z aktów oskarżenia. Nie można zatem mówić o tożsamości czynów, których dotyczyły obie sprawy. Po uchyleniu przez Sąd Okręgowy w Łodzi wyroków skazujących wydanych w obu w/w sprawach (sygn. akt II K 631/13 i II K 2/14) i nadaniu nowych numerów (II K 459/14 i II K 529/14) obie sprawy połączono do wspólnego rozpoznania (zgodnie z wytycznymi Sądu odwoławczego) i dalej prowadzono jedno postępowanie pod numerem II K 529/14. W konsekwencji zaskarżony wyrok zawiera w części opisowej (komparycji) dwa zarzuty – z obu poprzednio odrębnie prowadzonych spraw. Sąd Rejonowy ostatecznie w miejsce obu w/w czynów zarzucanych R. K. (1) uznał go za winnego jednego przestępstwa z art. 300 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k., popełnionego w okresie od 13 grudnia 2011 r. do dnia 26 lutego 2013 r.

Jak jednak wynika z zeznań A. L. (k. 458 v.), oskarżony spłacił całą należność na rzecz tej pokrzywdzonej przed 2014 r. Okoliczność tę potwierdził również w swoich zeznaniach złożonych uzupełniająco przed Sądem odwoławczym komornik M. C. (1) (k. 589) wskazując, że egzekucja na rzecz A. L. już nie jest prowadzona z uwagi na spłatę należności.

Trafny okazał się więc zarzut apelacji dotyczący błędnego objęcia wyrokiem skazującym zachowania oskarżonego mającego polegać na udaremnieniu zaspokojenia wierzyciela – A. L. prowadzącej Kancelarię (...) w Ł..

Należy w tym miejscu przypomnieć, że według przeważających poglądów doktryny i judykatury, przez udaremnienie zaspokojenia wierzyciela należy rozumieć wyłącznie całkowite uniemożliwienie zaspokojenia jego roszczenia (np. wyrok SN II KK 344/03, II KKN 230/99, III KK 283/02, Kodeks karny, Komentarz pod red. A.Zolla, Zakamycze 2006). W przypadku A. L., wobec całkowitej spłaty należności, nie można mówić nawet o uszczupleniu zaspokojenia wierzyciela. Wobec połączenia wyrokiem Sądu Rejonowego obu zarzutów oskarżenia w jeden czyn, obejmujący większą liczbę wierzycieli, nie było podstaw do częściowego uniewinnienia oskarżonego, a jedynie należało wyeliminować z opisu przypisanego czynu działanie w celu udaremnienia wykonania orzeczenia sądu w sprawie I Nc 179/11 (Km 1644/11) i udaremnienie zaspokojenia wierzyciela w osobie A. L..

Nie było natomiast żadnych podstaw do uwzględnienia apelacji w pozostałym zakresie.

Przede wszystkim Sąd Rejonowy miał uzasadnione podstawy, aby w oparciu o zebrany materiał dowodowy, oceniony kompleksowo, z uwzględnieniem zasad logiki i doświadczenia życiowego, przyjąć, że oskarżony działał z powziętym z góry zamiarem, ukrywając składniki swojego majątku, w celu udaremnienia wykonania orzeczeń sądu odnośnie pozostałych wierzycieli.

Jak trafnie wskazuje Sąd Rejonowy, przeprowadzone postępowanie nie potwierdziło tezy, jakoby ruchomości stanowiące przedmiot zajęcia, wskazane w opisie czynu przypisanego w części dyspozytywnej wyroku, nie stanowiły własności oskarżonego. Jak ponadto wynika z zebranych dowodów, R. K. poczynając od dnia obwieszczenia terminu pierwszej licytacji (tj. 2 października 2012 r.), konsekwentnie uniemożliwiał prowadzenie egzekucji z zajętych ruchomości. Dłużnik był nieobecny na miejscu licytacji a ruchomości zostały usunięte. Sam oskarżony wyjaśnił, że zajęte maszyny przekazał bratu, który rościł sobie do nich prawa i nie wie, co się z nimi potem stało. Przyznał zatem, że usunął mienie spod zajęcia, jak również, że następnie świadomie unikał kontaktu z komornikiem. R. K. podejmował także (co trafnie dostrzegł Sąd Rejonowy) inne działania uniemożliwiające skuteczność prowadzonych postępowań egzekucyjnych (jak zawarcie unieważnionej następnie przez Sąd Okręgowy w Łodzi umowy dzierżawy nieruchomości – k. 215 akt II K 2/14), co potwierdza tezę o celowym działaniu, ukierunkowanym na pokrzywdzenie wierzycieli. Oskarżony był ponadto żywotnie zainteresowany uniemożliwieniem przeprowadzenia licytacji. Wobec powyższego nie było podstaw do przyjęcia, że zachodzą nie dające się usunąć wątpliwości co do sprawstwa oskarżonego w zakresie usunięcia zajętych przedmiotów spod licytacji. Naruszenie zasady in dubio pro reo jest możliwe tylko w sytuacji, gdy orzekający w sprawie sąd rzeczywiście powziął wątpliwości co do treści ustaleń faktycznych lub wykładni prawa i wobec niemożliwości ich usunięcia, rozstrzygnął je na niekorzyść oskarżonego. Jeżeli natomiast pewne ustalenia faktyczne zależne były od dania wiary lub odmówienia jej pewnym dowodom, to ewentualne zastrzeżenia rozstrzygane mogły być jedynie na płaszczyźnie utrzymania się przez sąd w granicach swobodnej oceny dowodów wynikającej z treści art. 7 k.p.k., która to zasada – jak już była wyżej mowa – nie została w tej sprawie naruszona (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 grudnia 2010 r., III KK 378/10, LEX nr 736756).

Skarżący kwestionuje również możliwość przypisania oskarżonemu skutku w postaci udaremnienia lub uszczuplenia zaspokojenia wierzycieli w sytuacji, gdy wartość majątku oskarżonego przekraczała wysokość jego zobowiązań. Sąd Okręgowy także tego zarzutu nie podzielił.

Najistotniejszym składnikiem majątku oskarżonego jest nieruchomość w Ł., której wartość została oszacowana przez rzeczoznawcę na kwotę 1.355.000 zł. Jak jednak ustalono w toku postępowania (w tym odwoławczego), nieruchomość ta składa się z części niezabudowanej (działki gruntu) oraz części siedliskowej (obejmującej budynek mieszkalny, zabudowania gospodarcze i nową oborę). Działka gruntu została zlicytowana za kwotę 72.000 zł, która została podzielona między wierzycieli (zeznania M. C. k.589). Natomiast wskazana wyżej wysoka wartość nieruchomości została wygenerowana przez część siedliskową, której sprzedaż do tej pory nie doszła do skutku z uwagi na fakt, iż jest ona obciążona służebnością w postaci prawa dożywotniego zamieszkania i korzystania z całości zabudowań. Nie ma zatem podstaw do przyjęcia, że niezaspokojenie wierzycieli w całości nastąpiło nie w wyniku zachowania oskarżonego, lecz np. na skutek bezczynności komornika. Jak zaś wynika z poczynionych ustaleń, podjęte przez R. K. (1) działania, polegające na usunięciu spod zajęcia ruchomości prawidłowo wskazanych przez Sąd Rejonowy w zaskarżonym wyroku, w oczywisty sposób skutkowały uszczupleniem zaspokojenia wierzycieli. Nie można natomiast

przyjąć w ślad za Sądem Rejonowym, że nastąpiło udaremnienie ich zaspokojenia, bowiem w toku postępowania ustalono, że każdy z wierzycieli uzyskał częściowe zaspokojenie w wyniku czynności egzekucyjnych prowadzonych przez komornika (np. sprzedaż działki w miejscowości B. Ł. w 2012 r. za kwotę 19.200 zł – k. 330 do 331, zajęcie kwot z dzierżawy nieruchomości k. 338, sprzedaż niezabudowanej części nieruchomości w Ł.).

Z powyższych względów Sąd Okręgowy zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że przyjął, iż oskarżony działał w okresie od 2 października 2012 roku do 26 lutego 2013 roku, uszczuplił zaspokojenie swoich wierzycieli wymienionych w opisie przypisanego czynu, z wyłączeniem Kancelarii (...) w Ł., działając w celu udaremnienia wykonania orzeczeń sądów w sprawach: I Nc 445/09 Sądu Okręgowego we Wrocławiu, I Nc 6282/10 Sądu Rejonowego w Bydgoszczy, I Co 1450/10 Sądu Rejonowego w Łowiczu, I Nc 372/11 Sądu Rejonowego dla Łodzi Śródmieścia w Łodzi i III Nc 120/10 Sądu Okręgowego w Warszawie oraz w sprawach egzekucyjnych wskazanych w opisie czynu z wyjątkiem sprawy sygn. akt Km 1644/11.

W pozostałej części tenże wyrok został utrzymany w mocy.

W ocenie Sądu odwoławczego zmiany poczynione w wyroku Sądu I instancji nie skutkowały koniecznością zmiany kary orzeczonej przez ten Sąd. Kara ta nie jest surowa, jest proporcjonalna do stopnia szkodliwości społecznej czynu i zawinienia oskarżonego.

Jednocześnie Sąd Okręgowy zwolnił R. K. (1) od kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze z uwagi na częściową zasadność apelacji.